

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3

Nr.

467.

Wilno, dnia 23 czerwca 1931 r.

T r e ś ć n u m e r u :

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

	Dział.	Str.
1. Udział państwa litewskiego w działalności przedsiębiorstw.	II.	1.
2. "Tautos Ukis" w sprawie podniesienia wydajności pracy w Litwie.-	"	"
3. "Lietuvos Aidas" o mleczarstwie na Litwie.-	"	2.

K r o n i k a .

4. Zadłużenie rolników litewskich.	"	"
------------------------------------	---	---

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

5. Historja "Elty".-	III.	"
6. Wybory do Kas Chorych.-	"	3.
7. Proces Woldemarasa.-	"	"

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

d z i a ł p a ń s t w a l i t e w s k i e g o w d z i a ł a l n o ś -
i p r z e d s i ę b i o r s t w .

"Tautos Ukis" Nr.5. Streszczenie:

Udział państwa litewskiego w przedsiębiorstwach wskazuje
poniższa tabelka:/w dn.1 kwietnis r.b./

Nazwa przedsię- biorstwa.	Kapitał akcyjny	Ilość	U d z i a ł p a ń s t w a .		
			cena jed- nej akcji.	wartość wszyst- kich akcyj.	
Bank Litewski	12.000.000	96.010	100 lt.	9.601.000	
Bank Ziemski	50.000.000	46.241	1.000 "	46.241.000	
"Rytas"	710.000	2.200	100 "	220.000	
Bank Przem.-Handlowy	x -	400	150 "	60.000	
Hotel Litewski	1.500.000	1.500	1.000 "	1.500.000	
"Spindulys"	1.500.000	13.610	100 "	1.361.000	
"Ringuva"	606.000	1.160	100 "	116.000	
"Zuvis ir Gintaras"	x	240	50 "	22.000	
"Maistas"	4.000.000	38.500	100 "	3.850.000	

Uwaga: akcyj Hotelu Litewskiego nabyto za 300.000 lt.

Pod względem charakteru gospodarczego, przedsiębiorstwa te
dzielią się na instytucje bankowe /Banki Litewski, Ziemski, Handl.-
Przem./, przedsiębiorstwa przetwarzające /Maistas, "Ringuva", Zuvis
ir Gintaras"/, drukarnie /"Rytas" i "Spindulys" i jeden hotel.

Największe znaczenie dla rozwoju gospodarki kraju mają
banki i przedsiębiorstwa przetwarzające. Głównym celem Banku Litew-
skiego jest regulowanie obrotu pieniężnego w Litwie, ułatwianie w
wypłacaniu pieniędzy w kraju i zagranicą, wprowadzenie w życie trwa-
łego i dogodnego systemu pieniężnego w Litwie i zachęcanie do podno-
szenia rolnictwa, handlu i przemysłu. Bank Ziemski jest głównym roz-
dzielcą kredytów dla rolnictwa litewskiego. Z przedsiębiorstw przetwa-
rzających na uwagę zasługuje "Maistas" s-ka akcyjna, gdyż jest ona
przedsiębiorstwem eksportowym, przetwarzającym surowce rolne. Ponieważ
do tej spółki w ub. roku przyłączyła się rzeźnia eksportowa "Lietuvos
Eksportas" w Kłajpedzie, więc obecnie cały wywóz bekonów, mięsa i
żywego bydła znajduje się w rękach "Maistasa". Kupuje on produkty
bezpośrednio od rolników i w ten sposób może regulować ceny bydła i
ptactwa.

Z fabryk zasługują wreszcie na uwagę "Ringuva", która bie-
rze znaczny udział w litewskiej produkcji olejów i farb.

"Tautos Ukis" w sprawie podniesienia wy-
dajności pracy w Litwie.

"Tautos Ukis" Nr.1. Streszczenie:

W Litwie dużo się mówi o podniesieniu produkcji, natomiast
o samej pracy, jej wydajności - nie, albo prawie nie. Kwestja ta
jest zupełnie zaniedbana. Jeżeli w przemyśle robotnik litewski pra-
cować nie umie, jest niewykwalifikowany, to w rolnictwie nie chce on
poprostu pracować, leni się. Zaś o robotach rządowych i samorządowych,
jak naprawa dróg, obróbka lasów - nie warto nawet mówić. Tam robotnik
przychodzi nie pracować, lecz pewien czas postać przy pracy.

Chcąc podnieść wydajność pracy, należy uświadomić robotnika
o istocie i doniosłości pracy nie tylko dla niego, lecz i dla całego
kraju. Wskazane również byłoby wprowadzenie akordowej płacy za pracę.
Pozatem rząd w drodze ustawy powinien chronić robotników przed wyzys-
kiem ze strony pracodawców. Wreszcie powinien być wprowadzony porzą-
dek i surowa dyscyplina.

Bez podniesienia wydajności pracy w Litwie nigdy nie rozwinie

x/ likwiduje się.

przemysł i nie polepszy się sytuacja materialna klasy robotniczej.

"Lietuvos Aidas" o mleczarstwie na Litwie.

"Lietuvos Aidas" Nr.75. Streszczenie:

W pierwszym półroczu 1929 r. działalność zrzeszonych mleczarni litewskich /"Pienocentras" osłabła, by później wzmoć się znowu. W 1929 r. zaczęto energicznie organizować punkty zbierania śmietanki i założono ich 250. Eksport masła w porównaniu z rokiem 1928 wzrósł o 104%. W 1929 r. zreorganizowano 30 mleczarni, zaś nowych założono 13.

Zorganizowano kursy dla instruktorów i mleczarzy. Rozpoczęto starania w kierunku pasteryzacji chudego mleka w mleczarniach i punktach zbierania śmietanki. Czynione są próby produkowania w Litwie niektórych, potrzebnych mleczarniom utensyliów. W celu polepszenia stanu krów mlecznych rozpowszechniono dużo nasion pastewnych. Serów mleczarnie nie produkują, za wyjątkiem kilku produkujących dla własnego rynku.

Na potaniecie masła wpływa brak własnej floty handlowej. Największym rynkiem zbytu masła litewskiego są Niemcy, następnie Anglia. Szuka się też innych rynków. Czyni się próby zorganizowania eksportu jaj, co może się bardzo opłacić.

W 1929 r. obrót "Pienocentrasa" wynosił łącznie 25 milj.lt., wpływy 1.367.752,25 lt, czysty zysk 133.169,73 lt. Masła w 1929 r. związek wywiózł za 20 milj.lt., czyli dwa razy więcej niż w 1928 r.

K r o n i k a .

Zadłużenie rolników litewskich. Jak podaje "Tautos Ukis" /Nr.5/, maksymalne zadłużenie 26-hektarowego gospodarstwa wynosi na Litwie 6.500 lt., zaś roczna rata łącznie z amortyzacją - 747,5 lt. /Pożyczki zostały udzielone na 15 lat/.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Historia "Elty". Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.75/, "Elta /Litewska Agencja Telegraficzna/ została założona 1 kwietnia 1920 r. Miała ona swych poprzedników. W 1918 r. przy Gabinetie Ministrów zostało założone Biuro Prasowe, zlikwidowane tuż przed założeniem "Elty". W 1919 r. poseł litewski w Kopenhadze Sawicki z polecenia rządu zorganizował litewskie biuro informacyjne w Danii "Lta". Z wydatną pomocą przyszedł mu obecny redaktor "Berlingske Tidende" Stef.Holbek, udekorowany niedawno za zasługi dla Litwy orderem Gedymina.

Pierwszym dyrektorem "Elty" /od 1 kwietnia 1920 r.do 4 lutego 1922 r./ był prof.J.Eretas. Drugim /do 1 stycznia 1924 r./ M.Szalczius. Trzecim - obecny poseł w Paryżu P.Klimas. Czwartym - M.Bagdonas. Piątym - /do 6 lipca 1926 r./ Awietienajtisówna. Szóstym - /do 1 maja 1927 r./ Palecki. Siódmym /do 20 października 1928 r./ - A.Jakobas. Osmym - do chwili obecnej - E.Turowski-

Do 1924 r. personel "Elty" /oprócz korespondentów/ składał się z 30 osób. "Elta" dzieliła się na działy: wewnętrzny i zagraniczny. Od 1924 r. działy zostały zlikwidowane. Personel zredukowany do 10. "Elta" dostarcza wiadomości prasie, Bankom i instytucjom gospodarczym. Składa się tylko z dyrektora i 9 pracowników. Dzieli się na 3 działy. Najważniejszym działem jest redakcja "Elty", w skład której wchodzi: J. Gerulajtisówna, J.Merkis i W.Kamantauskas. Gerulajtisówna śledzi za niemiecką prasą i radjem, Merkis - za prasą francuską i rosyjską, jak też za wiadomościami bałtyckimi, prowadzi sekretariat "Elty" i jest korespondentem "Elty" dla zagranicy. Wreszcie Kamantauskas śledzi za radjem i prasą angielską, włoską i polską, oraz stylizuje język komunikatów "Elty". Do redakcji należą również dwie maszynistki i trzech korespondentów: w Rydze, Kłajpedzie i Berlinie.

Drugim działem "Elty" jest radio. Pracuje tu dwóch radjotele-

grafistów i jedna radjo-telegrafistka-stenotypistka, najlepsi w całej Litwie. Radjo "Elty" jest dobrze postawione technicznie. Poza dwoma potężnymi odbiornikami na długie fale, "Elta" niedawno nabyła najlepszy odbiornik krótkofalowy, odbierający najdalsze zakątki świata.

Trzeci dział gospodarczy, jest najnowszym działem "Elty". Przedtem wiadomości gospodarczych dostarczała kotevska agencja telegraficzna "Leta". Obecnie "Elta" otrzymuje je bezpośrednio.

Nawet w obecnych warunkach "Elta" jest jeszcze uboga pod względem prasowym i czyni wysiłki w kierunku dorównania zagranicznym agencjom telegraficznym. Dużo już zrobiono: założono dział gospodarczy, podpisano umowy z agencjami Reutersa i Havasa, prowadzi się pertraktacje z agencją Wolfa, reorganizuje się sieć korespondentów ze szczególnem uwzględnianiem państw bałtyckich i Niemiec. Zracjonalizowano pracę redakcyjną. W przyszłości "Elta" zamierza założyć radjofon dla podawania wiadomości po litewsku i informowania zagranicy o Litwie w językach obcych.

W 1920 r. "Elta" wydała 3896 arkuszy wiadomości, pisanych na maszynie, w 1921 r. - 4.598, w 1922 r. - 4.332, w 1923 r. - 4.217, w 1924 r. 4.571, w 1925 r. 4.075, w 1926 r. - 4.994, w 1927 r. - 4.028, w 1928 r. - 3.410, w 1929 r. - 4.420, w 1930 r. do kwietnia - 1.100 ogółem - 43.641 arkuszy.

Przeciętnie "Elta" miała po 20 abonentów rocznie.

Trudno obliczyć, ile "Elta" wydała informacji zagranicę. Od dnia założenia "Elta" wysyłała tysiące telegramów do różnych krajów, przeciętnie po 200 miesięcznie. Pozatem, "Elta" codziennie podaje telegraficznie do Rygi po 8-10 wiadomości.

Poza podawaniem wiadomości przez radjo, "Elta" w swoim czasie co niedzielę nadawała światowy przegląd polityczny. Przeglądów takich "Elta" nadała 300-350.

"Znaczenie "Elty" w historii prasy litewskiej jest wielkie. Trudno odróżnić, gdzie się kończy, jedno, a zaczyna drugie. Dopełniają one jedną drugą. "Elta" podając przez prasę różne ważne wiadomości, urabia opinię społeczną narówni z prasą.

Wielką zasługą "Elty" jest obiektywność jej wiadomości. Otrzymuje ona różne wiadomości z różnych krajów i podaje do pism o różnych kierunkach. To nauczyło współpracowników "Elty" bezstronności.

Zasługą "Elty" też jest udoskonalenie kroniki wewnętrznej. Przekonała ona tych, od których zależy otrzymanie wiadomości, że praca korespondentów jest pożyteczna. "Elta" utorowała drogę reporterom.

Ze "sztabu" "Elty" wyszło wielu pracowników prasy, kierujących obecnie pismami. Z pod pióra b.pracowników "Elty" ukazują się artykuły na tematy dotyczące zagranicy.

Wreszcie wspomnieć trzeba o jeszcze jednej ważnej pracy "Elty" - informowaniu zagranicy. Jest ona ciężka. Walczyć trzeba ze złą wolą, obskurantyzmem i niedowiarstwem, jakie przejawiają cudzoziemcy w stosunku do Litwy.-

W y b o r y d o K a s C h o r y c h . Po wyborach do samorządów miejskich w Litwie odbędą się wybory do Kas Chorych. Termin wyborów został wyznaczony na pierwsze dni grudnia r.b. Przygotowania do wyborów już w toku.

P r o c e s W o l d e m a r a s a . Jak podaje prasa kowieńska, na proces prof.Woldemarasa i 24 woldemarasowców zostanie zawezwanych 200 świadków, w tem 63 ze strony prokuratury i 137 ze strony obrony. Wśród świadków figurują wyżsi urzędnicy cywilni i wojskowi.

